

ΜΟΝΗ της θα ψηφίσει η Ν.Δ., αδύνατη η υπερψήφιση από 180 στην επόμενη Βουλή * ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ συμφερόντων κατήγγειλε η αντιπολίτευση

Δεν περνάει

Της **ΑΛΙΚΗΣ ΜΑΤΣΗ**

Με «διαρροές» ακόμη και από τους ίδιους της τους κόλπους η κυβερνητική πλειοψηφία θα ψηφίσει μόνη στην παρούσα Βουλή υπέρ της αναθεώρησης του άρθρου 24 του Συντάγματος για την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων.

Στη συζήτηση του άρθρου χθες στην Επιτροπή Αναθεώρησης, εκτός σύσσωμης της αντιπολίτευσης που εξέφρασε την κατηγορηματική της αντίθεση, ήταν και η βουλευτής της Ν.Δ. Ελσα Παπαδημητρίου που δήλωσε: «Έχω μεγάλο πρόβλημα και δεν μπορώ να συναινέσω σε μια αλλαγή την οποία η δημόσια διοίκηση φοβάμαι ότι θα διαχειριστεί με τον ίδιο τρόπο που έκανε έως σήμερα».

Δεν θα είναι μόνη

Η κ. Παπαδημητρίου, σύμφωνα με πληροφορίες, δεν θα είναι η μόνη διαφωνούσα εν τέλει από τη Ν.Δ. Ανάλογες διαφωνίες αναμένεται να εκφραστούν και από άλλους βουλευτές της κυβερνώσας παράταξης κατά τη συζήτηση στην ολομέλεια της Βουλής. Ευχέρεια που τους δίνεται και από τη ρητή δήλωση του υπουργού Εσωτερικών Πρ. Παυλόπουλου ότι «δεν τίθεται θέμα κομματικής πειθαρχίας».

Θεωρείται λοιπόν βέβαιο ότι η συγκεκριμένη διάταξη δεν θα συγκεντρώσει την αυξημένη πλειοψηφία των 180 ψήφων, οι οποίες θα απαιτηθούν για την αναθεώρηση του συγκεκριμένου άρθρου στην ερχόμενη Βουλή.

Γιατί σύσσωμη η αντιπολίτευση κατέστησε σαφές ότι θα την καταψηφίσει, κατηγορώντας μάλιστα την κυβέρνηση για εξυπηρέτηση συγκεκριμένων επιχειρηματικών συμφερόντων που συνδέονται με τουριστική αξιοποίηση και ειδικότερα με παραθεριστικές κατοικίες.

ΠΑΣΟΚ: Αχταρμάς

Πιο συγκεκριμένα, ο γενικός εισηγητής του ΠΑΣΟΚ Θ. Πάγκαλος χαρακτήρισε την πρόταση της Ν.Δ. «αχταρμά προκειμένου τα οργανωμένα συμφέροντα να κάνουν ό,τι, όπως και όπου θέλουν». Σε ανάλογο ύφος ο ειδικός εισηγητής του ΠΑΣΟΚ Στ. Μπένος μίλησε για «ξετσιπωσιά της κυβέρνησης που επιχειρεί να νομιμοποιήσει αυθαίρετες κατοικίες της ευμάρειας». Αλλά και οι υπόλοιποι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ είχαν αντίστοιχες επισημάνσεις. Ο Ευάγγελος Βενιζέλος ζήτησε αντί αλλαγής να υπάρξει πλήρης εφαρμογή του άρθρου ως έχει σήμερα. Ο Σ. Κοσμίδης υποστήριξε ότι πίσω από την αναθεωρητική πρόταση της Ν.Δ. κρύβεται ο αποχαρκτηρισμός 30 εκατ. στρεμμάτων δασών και δασικών εκτάσεων σε όλη τη χώρα. «Η κυβέρνηση, είπε, εξυπηρετεί συμφέροντα εμπρηστών και καταπατητών». Ο Αν. Λοβέρδος τόνισε ότι με την αλλαγή του άρθρου «θα νομιμοποιηθούν έκνομες συναλλαγές».

Στους ίδιους σκληρούς τόνους κινήθηκαν και οι εκπρόσωποι των κομμάτων της Αριστεράς.

Αριστερά: Ρουσφέτι

Για «παροχή της εκμετάλλευσης των δασών στα μεγάλα συμφέροντα» μίλησε ο Αντ. Σκυλλάκος (ΚΚΕ). Για «προκρούστεια λογική που ρυθμίζει δυσαναλογικά την εξυπηρέτηση συμφερόντων σε βάρος του δημόσιου πλούτου» έκανε λόγο και ο πρώην πρόεδρος του ΣΥΝ Ν. Κωνσταντόπουλος, ενώ ο Φώτης Κουβέλης χαρακτήρισε την πρόταση το πιο μεγάλο ρουσφέτι καθώς διευκολύνεται η νομιμοποίηση ενός εκατ. οικοδομών στα πιο ελκυστικά σημεία της χώρας. Αντίθετος δήλωσε και ο ανεξάρτητος Στ. Μάνος με σκεπτικό αντίστοιχο της Ελσας Παπαδημητρίου. «Η συμπεριφορά του κράτους με πείθει να είμαι εξαιρετικά επιφυλακτικός», είπε.

Δεν έπεισαν

Ο υπουργός Εσωτερικών Πρ. Παυλόπουλος και ο εισηγητής της Ν.Δ. Π. Παναγιωτόπουλος επιχείρησαν να εξασφαλίσουν ένα μίνιμουμ συναίνεσης, προτείνοντας αρχικά ο προσδιορισμός των εννοιών δασών και δασικών εκτάσεων να γίνει με βάση τις αεροφωτογραφίες του 1975.

Και ενώ η αρχική διατύπωση του υπουργού ήταν πως «δεν πρέπει να βλέπουμε την Αττική βάσει του 1940 γιατί τότε πρέπει να μετακομίσουμε όλοι στο κέντρο, καθώς τα προάστια θα θεωρούνται δάση», κατόπιν των αντιδράσεων της αντιπολίτευσης έβαλε νερό στο κρασί του.

Συνεπικουρούμενος και από άλλους βουλευτές της Ν.Δ., κάλεσε τουλάχιστον την αξιωματική αντιπολίτευση να υποδείξει οποιαδήποτε άλλη ημερομηνία ώστε «να μην πάει χαμένη η ευκαιρία».

Δεν κατάφεραν ωστόσο να πείσουν το ΠΑΣΟΚ, του οποίου οι εισηγητές ξεκαθάρισαν πως «υπάρχει σαφής διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στα δύο κόμματα για το μοντέλο ανάπτυξης στη χώρα».

Υπήρξε πάντως και ένα σημείο συναίνεσης μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης στη χθεσινή συνεδρίαση της επιτροπής αναθεώρησης: ο χαρακτηρισμός ως πολύ θετικού του ρόλου του ΣτΕ για τις έως σήμερα απαγορευτικές αποφάσεις του στη νομιμοποίηση αυθαίρετων οικισμών παρά την έλλειψη κανόνων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού.

Το δάσος νίκησε

ΟΤΑΝ με τις μεγάλες κλιματικές αλλαγές που σημειώνονται στον πλανήτη οι δείκτες του «ρολογιού της καταστροφής» κινούνται προς την ώρα μηδέν, όπως προειδοποιούν οι επιστήμονες, είναι απαράδεκτη οποιαδήποτε σκέψη για χαλάρωση του καθεστώτος προστασίας των δασών.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ πρόταση για αναθεώρηση του άρθρου 24 του Συντάγματος στόχο έχει, να ανοίξει την πόρτα για τον αποχαρκτηρισμό δασικών εκτάσεων που έχουν αποψιλωθεί από καταπατητές και εμπρηστές για να οικοπεδοποιηθούν.

ΚΑΤΑ ΤΗ ΧΘΕΣΙΝΗ συζήτηση στην Επιτροπή Αναθεώρησης σύσσωμη η αντιπολίτευση αντιτάχθηκε στην αναθεώρηση του άρθρου 24, επισημαίνοντας ότι επιχειρείται η νομιμοποίηση αυθαιρεσιών. Αναφέρθηκε, μάλιστα, ότι πίσω από την πρόταση αναθεώρησης κρύβεται ο αποχαρκτηρισμός 30 εκατ. στρεμμάτων δασών και δασικών εκτάσεων. Πρόκειται «για το πιο μεγάλο ρουσφέτι», τονίστηκε, που στοχεύει στην «εξυπηρέτηση συμφερόντων σε βάρος του δημόσιου πλούτου».

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 24 δεν έχει ανάγκη αναθεώρησης, διότι καλύπτει πλήρως όλα τα θέματα που αφορούν το δάσος και προβλέπει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να γίνει αποχαρκτηρισμός. Ορίζει ότι: «Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων, εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση, που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον».

ΑΛΛΩΣΤΕ, το άρθρο 24 πολύ πρόσφατα -το 2001- αναθεωρήθηκε και προστέθηκε ερμηνευτική διάταξη για το τι είναι δάσος και δασική έκταση, η οποία συντάχθηκε με βάση αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου.

ΤΟ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ δεν είναι να αναθεωρηθεί, αλλά να εφαρμοστεί πλήρως το άρθρο 24, ώστε να προστατευθεί αποτελεσματικά ο δασικός πλούτος της χώρας από την αυθαιρεσία, τους καταπατητές, τους εμπρηστές και τους εμπόρους της γης, αλλά και από την αδιαφορία του ίδιου του κράτους.

ΟΡΙΖΕΙ το άρθρο 24 ότι: «Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων. Η σύνταξη Δασολογίου συνιστά υποχρέωση του κράτους». Για να προστατευθεί το δάσος, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να συνταχθεί Δασολόγιο.

ΜΟΝΟ με το Δασολόγιο θα οριοθετηθούν τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, οπότε δεν θα υπάρχουν αμφισβητήσεις, αλλά και θα κλείσουν οι πόρτες συναλλαγής και διαφθοράς, ο τζόγος στο εμπόριο της γης, ο χορός των παρανομιών. Τώρα όλα είναι ξεφραγα, όπως δείχνουν οι οικοπεδοποιήσεις μέσα στα καμένα δάση, στα οποία φύτεψαν αυθαίρετες βίλες.

ΕΥΤΥΧΩΣ, η κυβερνητική πρόταση δεν περνάει. Και είναι βέβαιο, ότι στην επόμενη Βουλή δεν θα συγκεντρώσει την απαραίτητη πλειοψηφία των 180 ψήφων. Το δάσος έφαγε τους λύκους που το απειλούσαν.

Ανάλυση στα γεγονότα

Καταστροφική και αχρειαστή για τα δάση

Η αναθεώρηση του άρθρου 24

Του ΒΑΓΓΕΛΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ *

Αρχισε χθες στη Βουλή η συζήτηση για μια ακόμη αναθεώρηση του άρθρου 24, με το ίδιο πάντα πρόσχημα: την προστασία του περιβάλλοντος μέσα από τη θεραπεία των χρονιζόντων προβλημάτων του δασικού χώρου· αλλά και την ίδια στόχευση: τη νομιμοποίηση όλων των καταπατήσεων και λεηλασιών της δημόσιας δασικής γης.

Κι επειδή η προηγούμενη αναθεώρηση έμεινε στα χαρτιά, μια και ο αντίστοιχος εκτελεστικός νόμος 3203/2003 δεν βρήκε ούτε σε μία παράγραφο του εφαρμογή, η νέα προσπάθεια επεκτείνεται και στο άρθρο 117, αλλά και στο 100 με την υποκατάσταση του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) από Συνταγματικό Δικαστήριο, δηλαδή στις διατάξεις που αποτελούν τα βασικά εμπόδια της στόχευσης.

Οντως υπάρχουν προβλήματα στον δασικό χώρο, πολλά των οποίων μπορεί να προέκυψαν και από τη λανθασμένη ή υπερβολική ερμηνεία των συνταγματικών διατάξεων και της δασικής νομοθεσίας. Τα ερωτήματα όμως που μπαίνουν είναι, αν γνωρίζουμε τα προβλήματα στο σύνολό τους κι αν μπορούν να αντιμετωπιστούν από τον κοινό νομοθέτη και τη δημόσια διοίκηση.

Το πρώτο λοιπόν που έπρεπε τόσα χρόνια να μας απασχολήσει, είναι η ακριβής γνώση του κάθε προβλήματος. Έπρεπε δηλαδή να γνωρίζουμε:

- Πόσοι είναι και πού βρίσκονται οι διασωθέντες αγροί.
- Πόσες είναι οι καταπατημένες δασικού χαρακτήρα εκτάσεις.
- Πόσες είναι και πού βρίσκονται οι εκτάσεις των οικοδομικών συνεταιρισμών που αντιμετωπίζουν προβλήματα.

- Πόσες αποφυλωθείσες δασικού χαρακτήρα εκτάσεις μπορούν να αναστραφούν και να κηρυχθούν αναδασωτέες και πόσες δεν μπορούν.

Αυτά και τα υπόλοιπα προβλήματα θα τα γνωρίζαμε αν είχε εφαρμοστεί ο Ν. 248/76 για το Δασικό Κτηματολόγιο ή συντασσόταν το Δασολόγιο που προέβλεπε ο Ν. 998/79 ή είχε προχωρήσει η σύνταξη των δασικών χαρτών που προβλέπει ο Ν. 2664/88 για το Εθνικό Κτηματολόγιο, δηλαδή αν είχαν καταγραφεί. Και, βέβαια, τότε θα μπορούσαμε να δώσουμε λύσεις στην πλειονότητα των παραπάνω προβλημάτων.

Αν αυτή η αντίληψη είχε εμπεδωθεί στη λειτουργία όλων των κυβερνήσεων από το 1975 μέχρι σήμερα, όπως εξάλλου το ΣΤΕ με τη νομολογία του επιμένει, τότε θα μπορούσαμε να αντιμετωπίσουμε κι αυτά τα προβλήματα, που σκοντάφτουν σε συνταγματικές διατάξεις, με αναθεώρηση. Γιατί μόνον τότε μπορεί να ξεκινήσει οποιαδήποτε συζήτηση για αντιμετώπιση καταστάσεων που έχουν γίνει σε βάρος του δασικού περιβάλλοντος από το 1936 και το 1945, που απεικονίστηκε στο σύνολό της για πρώτη φορά η βλαστική κατάσταση της χώρας μας, μέχρι το 1975 που τέθηκε σε ισχύ το σημερινό μας Σύνταγμα και βέβαια μόνο στις περιπτώσεις όπου η επαναφορά στη δασική μορφή είναι αδύνατη ή που δημιουργεί τεράστιο κοινωνικό πρόβλημα, ενώ για μετά το 1975 δεν πρέπει να γίνει καμία συζήτηση, πλην της πλήρους αποκατάστασης της δασικής μορφής.

Και, βέβαια, επειδή εξίσου απαραίτητη για το περιβάλλον είναι και η προστασία των γεωργικού χαρακτήρα εδαφών, μόνο με την ολοκλήρωση του Εθνικού Κτηματολογίου θα μπορούμε να μιλάμε για χωροταξικούς σχεδιασμούς και χρήσεις γης στο πλαίσιο αειφορίας. Αν σ' αυτό το πλαίσιο τεθεί θέμα χαλαρότερης προστασίας, δηλαδή αποχαρκτηρισμού μέρους των υποβαθμισμένων δασικών επιφανειών για χωροταξικούς σκοπούς, τότε και μόνον τότε το συζητάμε.

Οποιαδήποτε δυνατότητα υπάρξει για δημιουργία συμβατών χρήσεων γης σε δασικές εκτάσεις, πριν από την ολοκλήρωση των διαδικασιών του Κτηματολογίου, θα χρησιμοποιηθεί σαν παράθυρο για νέες, ακόμη χειρότερες επεμβάσεις, ενώ παράλληλα θα μετατραπεί σε εργαλείο επιβράβευσης της λεηλασίας του δασικού περιβάλλοντος.

Δυστυχώς, όμως, οι κυβερνήσεις των τελευταίων χρόνων έχουν φτάσει σε τέτοιο βαθμό παραλογοισμού, που ενώ δεν εκπληρώνουν τις νομοθετικές τους υποχρεώσεις που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος, ομοφωνούν στον σχεδιασμό περιβαλλοντοκτόνων παρεμβάσεων στο Σύνταγμα. Κι αυτό το πνεύμα το εξέφρασαν κατά τον καλύτερο τρόπο οι δύο πρωθυπουργοί των προηγούμενων κυβερνήσεων:

* Μητσοτάκης, στην προηγούμενη αναθεώρηση του άρθρου 24: « Γιατί πρέπει να έλθουμε και να πούμε ότι θα προστατεύσουμε μια περιοχή την οποία μπορεί να χρησιμοποιήσουμε όπως νομίζουμε; Θα πρότεινα εγώ η προστασία να είναι διαφορετική» και πιο κάτω: «Υπάρχει κι άλλος παραλογοισμός, το περίφημο κριτήριο-τεκμήριο ιδιοκτησίας, στην ουσία ο Έλληνας πολίτης... χάνει την περιουσία του όταν φυτρώσουν μερικά δένδρα!».

* Σημίτης, σε προεκλογική του ομιλία το 2000: «Δεν μπορούμε να προστατεύουμε επί 25 χρόνια ένα βράχο στου διαόλου τη μάνα και να μην μπορούμε να φτιάξουμε ένα ξενοδοχείο. Δεν γίνεται έτσι ανάπτυξη... Αυτός ο βράχος από του διαόλου τη μάνα πέφτει τώρα και μας πλακώνει...».

Αφού λοιπόν η προηγούμενη αναθεωρησομανία του ΠΑΣΟΚ δεν προχώρησε, έρχεται σήμερα η Ν.Δ. και με την πρότασή της διά στόματος του σημερινού πρωθυπουργού Κώστα Καραμανλή γίνεται πιο σαφής, στη δική της δασοκτόνα αναθεωρησομανία, σχεδιάζοντας να πετύχει:

*Την άρση της προστασίας 40.000.000 στρεμμ. δασικών εκτάσεων, που αποτελούν το 50% των εδαφών δασικού χαρακτήρα και είναι στην πλειονότητά τους θαμνώδη και υποβαθμισμένα δάση και τη σύνδεσή τους με τον χωροταξικό και τον πολεοδομικό σχεδιασμό.

Μια τέτοια ρύθμιση όχι μόνο αντιβαίνει στην ενιαία προσέγγιση του βασικού οικοσυστήματος αλλά και θυσιάζει εκτάσεις για πολεοδομικούς σκοπούς, χωρίς να έχει προηγηθεί ο χωροταξικός σχεδιασμός, κάτι που είναι ζητούμενο για τη χώρα μας από το 1950 και ασφαλώς δεν το εμπόδισε η συνταγματική προστασία του δασικού περιβάλλοντος.

Πέραν των τεράστιων επιπτώσεων που θα υπάρξουν στο περιβαλλοντικό ισοζύγιο της χώρας από τον αποχαρκτηρισμό όλων των παραπάνω εκτάσεων, μια τέτοια ρύθμιση θα επιφέρει και την απώλεια τεράστιας δημόσιας περιουσίας, αφού ο δασικός χαρακτήρας αυτών των εκτάσεων αποτελεί το βασικότερο εργαλείο για τη στοιχειοθέτηση του τεκμηρίου κυριότητας του Δημοσίου.

* Τη νομιμοποίηση όλων των αυθαιρεσιών και καταπατήσεων σε βάρος των δασών μέχρι το 1978, που έγινε η πρώτη μετά το Σύνταγμα του 1975 βλαστική απεικόνιση της χώρας. Η ρύθμιση αυτή θα χρυσωθεί με το χάπι της κοινωνικότητας του μέτρου και μπορεί βέβαια να συμπληρωθεί με κάποιο εισπρακτικό μέτρο, αφού οι ευεργετούμενοι καταπατητές και αυθαιρετούντες ίσως κληθούν να καταβάλουν -μετά μεγάλης χαράς- ένα μικρό τίμημα, που βέβαια δεν θα έχει καμία σχέση με το αναμενόμενο όφελος.

* Την αχρήστευση της φιλοπεριβαλλοντικής νομολογίας και λειτουργίας του ΣΤΕ μέσα από την υποκατάστασή του από το προτεινόμενο Συνταγματικό Δικαστήριο. Είναι γνωστόν ότι το ΣΤΕ με το Ε' Τμήμα του έχει αναδειχθεί τα τελευταία χρόνια θεματοφύλακας του δασικού οικοσυστήματος, όχι μόνο με την αναπομπή των περιβαλλοντοκτόνων προεδρικών διαταγμάτων, αλλά κυρίως με τις καίριες αποφάσεις και κρίσεις επί προσφυγών και κυβερνητικών παρεμβάσεων στο φυσικό περιβάλλον της χώρας. Όπως βέβαια είναι γνωστές και οι κατά καιρούς επιθέσεις που έχει υποστεί από την εκάστοτε εκτελεστική εξουσία.

Το περιβαλλοντικό κίνημα της χώρας μας πρωτοστάτησε στη μάχη κατά της προηγούμενης αναθεώρησης του άρθρου 24.

Ας ελπίσουμε ότι και αυτή τη φορά θα αποτελέσει με τις κινητοποιήσεις του την ασπίδα προστασίας του δασικού περιβάλλοντος και της δημόσιας περιουσίας.

* Μέλος της Π.Γ. του ΣΥΝ, πρώην βουλευτής Εύβοιας

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ

ΠΑΣΟΚ και περιβάλλον

Του ΔΗΜ. Γ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ*

Το άρθρο 24 του Συντάγματος θεσπίζει, για πρώτη φορά, ρυθμίσεις για το περιβάλλον, τη χωροταξία και την πολεοδομία. Η Πολιτεία αναγκάστηκε να ρυθμίσει τα θέματα αυτά σε συνταγματικό επίπεδο, κυρίως λόγω της έλλειψης περιβαλλοντικής ευαισθησίας της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας, της αναποτελεσματικότητας της διοίκησης και της αντιμετώπισης του σχεδιασμού ως μέσου δημιουργίας πελατειακών σχέσεων.

Η κοινωνική πίεση και η ανάγκη για την προστασία του κακοποιημένου ελληνικού χώρου αλλά και η υποχρέωση υλοποίησης της πιο πάνω συνταγματικής διάταξης ανάγκασαν την τότε κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας να θεσπίσει, σε επίπεδο περιβάλλοντος και χωροταξίας, το ν. 360/1976 «Περί Χωροταξίας και Περιβάλλοντος» και σε πολεοδομικό επίπεδο το ν. 947/1979 «Περί οικιστικών περιοχών». Οι νόμοι αυτοί ουδέποτε εφαρμόστηκαν, ειδικότερα:

Η Νέα Δημοκρατία δεν έχει να επιδείξει κάποιο έργο για το περιβάλλον και το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό πέρα από τη θεσμοθέτηση των πιο πάνω δύο νόμων. Ομως ο νόμος του 1976 ουδέποτε εφαρμόστηκε, λόγω έλλειψης πολιτικής βούλησης. Η τότε κυβέρνηση εκμεταλλεύτηκε την ανάγκη και απαίτηση της κοινωνίας για ρύθμιση των χωρικών θεμάτων και δημιούργησε ένα νόμο τον οποίο δεν επρόκειτο να εφαρμόσει. Ετσι, δεν εγκρίθηκε ούτε ένα χωροταξικό σχέδιο σε οποιοδήποτε επίπεδο (εθνικό ή περιφερειακό).

Ο πιο πάνω νόμος του 1979, που αφορά την πολεοδόμηση μέσω των οικιστικών περιοχών, εκφράζει κυρίως την αντίληψη των αρχών της Χάρτας των Αθηνών του 1933, δηλαδή τον αυστηρό διαχωρισμό και την κατηγοριοποίηση των χρήσεων γης με βάση τη λειτουργία τους. Η περιοχή διακρίνεται σε αυστηρά διαχωριζόμενες ζώνες (κατοικία, επαγγελματική εγκατάσταση, βιομηχανικές περιοχές κ.λπ.). Δηλαδή, με τη μονολειτουργικότητα αυτή διαχωρίζεται η κατοικία από την εργασία και τη διασκέδαση, σε τρόπο ώστε να υπάρχει ανάγκη μετακίνησης των πολιτών από τη μια περιοχή στην άλλη. Πρόκειται για τα περίφημα zonisings και τα εναρμονισμένα με αυτά HLM, που κυριάρχησαν στον ευρωπαϊκό χώρο μέχρι πρόσφατα. Ετσι, η συμπαγής πόλη με το κέντρο και τις γύρω από αυτό γειτονιές, με τις μικτές χρήσεις γης, που εξασφάλιζε στην ίδια περιοχή την κατοικία, την εργασία και την αναψυχή, και συνεπώς την έλλειψη ανάγκης μετακίνησης των πολιτών, αντικαθίσταται από μονολειτουργικές χρήσεις αυστηρά διαχωρισμένες και απλωμένες ανεξέλεγκτα στο χώρο, λόγω έλλειψης ευρύτερου σχεδιασμού. Ο οικιστικός νόμος αυτός δεν πρόλαβε, ευτυχώς, να εφαρμοστεί λόγω αλλαγής της διακυβέρνησης της χώρας. Ετσι, το μόνο έργο που έχει να επιδείξει η Νέα Δημοκρατία είναι κυρίως αυτό του Κων/νου Καραμανλή τη δεκαετία του 1950: παροχή υψηλών συντελεστών δόμησης και πολυκατοικιοποίηση κυρίως κεντρικών περιοχών, με συνέπεια την εξαφάνιση της γειτονιάς. Επίσης, ολέθριο υπήρξε και το έργο της δικτατορικής κυβέρνησης, η οποία με τον αναγκαστικό νόμο του 1968, πολυκατοικιοποίησε τα περισσότερα προάστια, στα οποία, με τη συμβολή της μονολειτουργικότητας των περιοχών, ιδιαίτερα της αμιγούς κατοικίας, εξαφανίστηκε η γειτονιά.

Αντίθετα, το ΠΑΣΟΚ έχει να επιδείξει περιβαλλοντικό, χωροταξικό και πολεοδομικό έργο. Το πρώτο μέλημα της κυβέρνησής του, με εμπνευστή τον Α. Τρίτση, ήταν να ανασυγκροτήσει ολόκληρο τον ελληνικό χώρο με προτεραιότητα πολεοδόμησης των περιοχών αυθαιρέτων, ώστε να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον για άνετη και δημιουργική διαβίωση των κατοίκων. Ετσι, εκδόθηκε ο ν. 1337/1983 «Επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων», του οποίου ο γράφων υπήρξε ένας από τους συντάκτες του. Ομως, ο Τρίτσης, ως προικισμένος πολεοδόμος, αντιλήφθηκε αμέσως τα μειονεκτήματα του διαχωρισμού και της κατηγοριοποίησης των χρήσεων γης και για τον λόγο αυτό θέσπισε (αρχικός μεταβατικός νόμος) την επέκταση και πολεοδόμηση των περιοχών χωρίς το διαχωρισμό των χρήσεων γης. Δηλαδή, η επέκταση της περιοχής εναρμονίζεται με την υπάρχουσα συμπαγή πόλη με τις μικτές χρήσεις (πολυλειτουργική υπάρχουσα πόλη και πολυλειτουργική επέκτασή της). Ετσι, στη μεταβατική περίοδο του ν. 1337/1983 με το γενικό πολεοδομικό σχέδιο (ΓΠΣ) δεν καθορίζονται γενικές χρήσεις γης. Αυτό έγινε από τον υπουργό που διαδέχτηκε τον Α. Τρίτση, με πρωτοβουλία του οποίου τροποποιήθηκε ο πιο πάνω νόμος του 1983, και εξουσιοδοτήθηκε, από τον κοινό νομοθέτη (άρθρο 15 ν. 1561/1985) η Διοίκηση να εκδώσει το περίφημο π. δ/γμα του 1987, που κατηγοριοποιεί και διαχωρίζει τις χρήσεις γης. Δηλαδή, η πολεοδομική επέκταση των περιοχών γίνεται μέσω μονολειτουργικών χρήσεων γης. Σε επίπεδο προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος (από διάφορα έργα και δραστηριότητες, από τη ρύπανση κ.λπ.) εκδόθηκε ο ν. 1650/1986 «Για την προστασία του περιβάλλοντος».

Ο μετέπειτα νόμος 2508/1997 «Βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων κ.λπ.», που συμπληρώνει το ν. 1337/1983 και αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο της αναπτυξιακής και χωρικής οργάνωσης των δήμων, και του οποίου ο γράφων υπήρξε, επίσης, ένας από τους συντάκτες του, ατυχώς συνέχισε την αντίληψη της πολεοδόμησης των περιοχών μέσω των μονολειτουργικών χρήσεων γης. Επακολούθησε ο χωροταξικός νόμος

του 1999, σε εφαρμογή του οποίου εκπονήθηκαν και εγκρίθηκαν τα περιφερειακά χωροταξικά σχέδια, τα οποία η σημερινή κυβέρνηση διατηρεί στο «συρτάρι» της, καθόσον δεν είναι ικανή ούτε και να «πλασάρει» το έτοιμο έργο.

Κατά τη διάρκεια των δύο οκταετιών περίπου παραμονής στην εξουσία, το ΠΑΣΟΚ δημιούργησε σημαντικό έργο στο χωροταξικό επίπεδο, που δεν πρόλαβε να το υλοποιήσει, αλλά κυρίως στο πολεοδομικό επίπεδο. Με την Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης εκατοντάδες περιοχές και οικισμοί απέκτησαν πολεοδομικό σχέδιο. Το τεράστιο αυτό έργο, που δεν προβλήθηκε αρκετά στην κοινωνία και σε αυτό ευθύνεται και το ίδιο το ΠΑΣΟΚ, συνεχώς απαξιώνεται και σφυροκοπείται ανελέητα από τη Ν.Δ.

Ομως το πολεοδομικό έργο αυτό δεν είναι αρκετό για να αντιμετωπίσει τα σημερινά προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί, τόσο στο παγκόσμιο και ευρωπαϊκό γίγνεσθαι όσο και στη χώρα μας. Ετσι, η κακοποίηση του ελληνικού χώρου εξακολουθεί να αποτελεί ζήτημα πρωταρχικής σημασίας.

Το πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ για το Περιβάλλον, τη Χωροταξία και την Πολεοδομία πρέπει να βελτιωθεί προκειμένου να ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες, χωρικές συνθήκες, σε συνδυασμό με την παγκοσμιοποίηση, την κυριαρχία της αγοράς και την τεχνολογική εξέλιξη.

Οι άξονες προς τους οποίους πρέπει να κατευθυνθεί το πρόγραμμα είναι ενδεικτικά οι ακόλουθοι:

1 Εντονότερη και αποτελεσματικότερη προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και οικιστικού περιβάλλοντος, τα οποία αποτελούν -και πρέπει να διαφυλαχθούν και να παραμείνουν- δημόσια αγαθά.

2 Σθεναρή αντίσταση στην αναθεώρηση του άρθρου 24 που γίνεται για πελατειακούς λόγους και που έχει στόχο την περαιτέρω υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος. Στο όνομα της βιώσιμης ανάπτυξης καταστρέφονται τα δάση (πλήρης διαστροφή).

3 Προώθηση εφαρμογής των εγκεκριμένων περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων, για να σταματήσει ή έστω να περιοριστεί η κακοποίηση του ελληνικού χώρου.

4 Διαμόρφωση νέου θεσμικού πλαισίου σε πολεοδομικό επίπεδο, στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και του ατομικού δικαιώματος στο περιβάλλον, με σκοπό: α) Να δοθεί έμφαση στον ανθρωποκεντρικό και όχι μόνο στο φυσικοκεντρικό χαρακτήρα του σχεδιασμού. Δηλαδή ο σχεδιασμός να αποκτήσει ολοκληρωμένο φυσικό αλλά και κοινωνικοπολιτικό περιεχόμενο. Η διαμόρφωση του πλαισίου ζωής μας δεν είναι απλώς μια τεχνικοδιοικητική διαδικασία αλλά μια κοινωνικοπολιτική δραστηριότητα.

5 Να απαγορευτεί η επέκταση των πόλεων χωρίς προηγουμένως να έχουν εκτελεστεί τα έργα υποδομής. Είναι απαράδεκτο με την πρώτη νεροποντή οι δρόμοι και οι πλατείες να μεταβάλλονται σε ποτάμια και λίμνες.

6 Διαφύλαξη του ιστορικού κέντρου των πόλεων, που προσδιορίζει το χαρακτήρα και τη μορφή κάθε πόλης.

7 Δημιουργία βιώσιμης πόλης με μικτές συμβατές χρήσεις γης, δηλαδή πολυλειτουργικής, συμπαγούς πόλης, με το κέντρο και τις γύρω από αυτό γειτονιές και με ενισχυμένο το δημόσιο χώρο συνάντησης και όχι αποξένωσης των πολιτών.

8 Επιστροφή στη γειτονιά, με την ποικιλία και τη ζωτικότητα, η οποία εξαφανίστηκε με την πολυκατοικιοποίηση των κεντρικών περιοχών και τη μονολειτουργική επέκταση των προαστίων. Αυτό, άλλωστε, επιτάσσει και η Ευρωπαϊκή Ένωση για την πόλη του 21ου αιώνα.

9 Ενίσχυση της ανάπλασης των περιοχών της χώρας, οι περισσότερες από τις οποίες είναι υποβαθμισμένες, από πλευράς τουλάχιστον έργων υποδομής.

10 Ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών, τουλάχιστον σε επίπεδο γειτονιάς. Αυτό επιβάλλει, άλλωστε, η συμμετοχική δημοκρατία.

Είναι τέραστια η ευθύνη ενός σοσιαλιστικού κόμματος απέναντι στο περιβάλλον και την κοινωνία. Όλα τα στελέχη, μικρά και μεγάλα, να αποκτήσουν συνείδηση ότι δεν είναι στρατηγοί αλλά στρατιώτες του Κινήματος. Δεν υπάρχουν ούτε φέουδα ούτε οικόπεδα, για να χρησιμοποιήσω την έκφραση του Γ. Παπανδρέου. Το «εμείς» και όχι το «εγώ» να γίνει πράξη. Σε διαφορετική περίπτωση κινδυνεύει ο κόσμος του ΠΑΣΟΚ, αλλά και ολόκληρη η κοινωνία, να παραδοθεί σε μια παράταξη, της οποίας το μόνο ενδιαφέρον είναι το πώς θα παραμείνει στην εξουσία και της οποίας η απραξία τείνει να διαλύσει τη χώρα.

* Καθηγητής πανεπιστημίου, μέλος του Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών

Οικολόγοι: Στο στόχαστρο 40-50 εκατ. στρέμματα

Με το δασοκτόνο άρθρο 24 οπλισμένο να στοχεύει 40 με 50 εκατομμύρια στρέμματα δασικής έκτασης, αρκετοί αντιπρόσωποι οικολογικών οργανώσεων, δημοτικών κινήσεων αλλά και συνδικαλιστικών σωματείων συγκεντρώθηκαν χθες το πρωί έξω από τη Βουλή για να εκφράσουν την εναντίωσή τους στην επικείμενη τακτική τού «τσιμέντο να γίνουν».

«Έχουμε επικεντρωθεί στο άρθρο 16 και έχουμε ξεχάσει τα πνευμόνια μας», λέει ο Γιώργος Χριστοφορίδης από το Επιμελητήριο Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας. «Αφού πρώτα διέλυσαν τα νησιά, τώρα ακολουθούν τα δάση και βουνά ώστε να εξυπηρετηθούν τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα».

Πολίτες της «Πανελληνίας Πρωτοβουλίας κατά της αναθεώρησης των άρθρων 24, 117 και 100», με πανό χθες έξω από τη Βουλή

Όπως είπαν αρκετοί από τους αντιπροσώπους, «αυτή η διαμαρτυρία είναι ένα πρώτο βήμα και σίγουρα όχι το τελευταίο, αφού θα είμαστε μπροστά από κάθε βήμα που θα κάνει η κυβέρνηση για να προωθήσει τη συνταγματική της αντιμεταρρύθμιση». Ηδη έχει δημιουργηθεί η «Πανελλήνια Πρωτοβουλία» κατά της αναθεώρησης των άρθρων 24, 117 και 100 του Συντάγματος που συγκεντρώνει ολοένα και περισσότερες υπογραφές ως μέσο έκφρασης ενός μαζικού κοινωνικού κινήματος.

Στη χθεσινή διαμαρτυρία ο εκπρόσωπος του Πανελληνίου Δικτύου Οικολογικών Οργανώσεων, Βασίλης Κελάρης, κατηγορήσε την κυβερνητική παράταξη ότι «παραδίδει στους καταπατητές εκατομμύρια στρέμματα δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων, την ώρα που το παγκόσμιο κλίμα πάει από το κακό στο χειρότερο». Αυτό που όλοι οι φορείς επισήμαιναν, είναι η ανάγκη σύνταξης δασολογίου καθώς και χωροταξικού σχεδιασμού ώστε σε συνδυασμό με τη μη αναθεώρηση να αποφευχθεί η νομιμοποίηση των καταπατήσεων.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις που παρουσίαζαν οι «Οικολόγοι Πράσινοι», τα εκατομμύρια των στρεμμάτων που θα χάσουν τη συνταγματική τους προστασία είναι περίπου το 1/4 όλης της χώρας, ενώ ο εκ των μελών τους Τάσος Κρομμυδής χαρακτηριστικά είπε ότι «είναι πρωτοφανές να αλλάζει το Σύνταγμα για να μειωθεί η προστασία του περιβάλλοντος».

Παρ' όλο που οι χθεσινοί εκπρόσωποι αντιπροσώπευαν μεγάλο αριθμό διαφωνούντων, δεν έλειψε και η αυτοκριτική, αφού, όπως ειπώθηκε, δεν έχουν ακόμα καταφέρει να οργανωθούν και να κινητοποιηθούν στο βαθμό που μπορούν.

ΑΛ. ΚΥΡ.

Πώς θα παραχωρείται σε ιδιώτες η χρήση αιγιαλού και παραλίας

Παραχώρηση της χρήσης αιγιαλού, παραλίας και νησίδων σε ιδιώτες από το Δημόσιο, ακόμα και χωρίς διαγωνισμό, καθώς και αναγκαστική απαλλοτρίωση των ιδιωτικών ακινήτων εντός αιγιαλού και παραλίας υπέρ του Δημοσίου προβλέπει νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών το οποίο θα κατατεθεί στη Βουλή την άνοιξη.

Τα βασικά σημεία του νομοσχεδίου, που είχε δοθεί για δημόσια διαβούλευση, έδωσε για άλλη μία φορά χθες στη δημοσιότητα ο υφυπουργός Οικονομικών Πέτρος Δούκας.

Μεταξύ άλλων ορίζεται ότι η παραχώρηση της χρήσης αιγιαλού και παραλίας για σκοπούς τουριστικούς και αναψυχής γίνεται με απόφαση του υπουργού Οικονομίας και η παραχώρηση σε ιδιωτικό φορέα γίνεται με αντάλλαγμα και κατόπιν δημοπρασίας.

Η χρήση παραλίας και αιγιαλού μπορεί να παραχωρηθεί με δημοπρασία για δραστηριότητες, όπως εκμίσθωση θαλάσσιων μέσων αναψυχής, καθισμάτων, ομπρελών, λειτουργία καντίνας και γενικά κατασκευών και εγκαταστάσεων αναψυχής προσωρινού χαρακτήρα. Η χρήση της παραλίας και του αιγιαλού μπορεί να παραχωρείται χωρίς δημοπρασία σε όμορες ξενοδοχειακές και τουριστικές επιχειρήσεις και κέντρα αναψυχής.